

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 iunie 2021

Colegiul penal lărgit în componența:
președinte
judecători

mun. Chișinău

Toma Nadejda
Timofti Vladimir
Țurcan Anatolie
Cobzac Elena
Guzun Ion

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui

Andrei (Șeptelici) Ana xxxxx, născută
la xxxxx, originară și domiciliată în xxxxx.

Termenul de examinare:

Prima instanță: 01.11.2018 - 14.06.2019;

Instanța de apel: 10.07.2019 - 07.10.2020;

Instanța de recurs: 18.12.2020 - 15.06.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 14 iunie 2019, Andrei (Șeptelici) Ana, a fost achitată de învinuirea înaintată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

2. Pentru a se pronunța astfel prima instanță a constatat, că potrivit rechizitoriului, Andrei (Șeptelici) Ana a fost învinuită de faptul că la 21 iunie 2018, aproximativ ora 15:00, aflându-se în s. Mitoc, r-nul Orhei, la domiciliul cet. Lungu Valentin, cu care se afla în relații asemănătoare celor de soție (concubinaj), acționând intenționat, având scopul de a-i cauza suferințe fizice concubinului, în timpul uneia din cerți, ce a apărut între ea și concubin, i-a aplicat acestuia intenționat câteva lovituri cu mânerul din lemn al unei sape, peste diferite regiuni ale corpului, inclusiv și în regiunea abdomenului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr. 201825D0245 din 18 octombrie 2018, vătămări corporale grave, sub formă de traumă bondă abdomenului, hemoperitoneu (1500 ml), ruptura splinei în două etape, fractură indirectă, completă a coastei XI din stânga cu hemoragii în mușchii intercostali, fără lezarea pleurei parietale, echimoze pe față și torace, în comun, au legătură cauzală directă cu cauza morții și la persoane, conform criteriului pericolului pentru viață se califică ca vătămare gravă, în rezultatul căroră victima Lungu Valentin a decedat la data de iulie 2018.

Astfel, acțiunile inculpatei Andrei (Șeptelici) Ana au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 201¹ alin. (4) Cod penal, *violență în familie, adică acțiune intenționată, săvârșită de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, manifestată prin acțiuni violente care au cauzat vătămarea gravă a integrității corporale*

soldată cu decesul victimei.

2.1. În motivarea sentinței instanța de judecată a indicat, că apreciind probele administrate în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității și toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, nu s-a constatat în acțiunile lui Andrei (Șeptelici) Ana, existența faptului infracțiunii de violență în familie, și anume acțiunea intenționată, săvârșită de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, manifestată prin acțiuni violente care au cauzat vătămarea gravă a integrității corporale soldată cu decesul victimei, deoarece învinuirea înaintată inculpatei, nu a fost probată cert, dincolo de orice dubiu rezonabil, or, partea acuzării nu a acumulat suficiente probe pertinente și concludente care să demonstreze culpabilitatea lui Andrei (Șeptelici) Ana, că ar fi săvârșit o astfel de infracțiune.

3. Procurorul a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Andrei (Șeptelici) Ana să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 201¹ alin. (4) Cod penal, la 13 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, și să se dispună încasarea din contul lui Andrei (Șeptelici) Ana în beneficiul statului, cheltuielile judiciare în sumă de 4249,81 lei.

În motivarea apelului acuzatorul a indicat faptul, că prima instanță eronat a apreciat probele administrate și nu le-a raportat corect la elementele constitutive ale infracțiunii săvârșite de către inculpata Andrei (Șeptelici) Ana.

Astfel, în opinia acuzării, concluziile primei instanțe contravin circumstanțelor de fapt ale cauzei, precum și probatoriului administrat, or, aceasta greșit a analizat declarațiile inculpatei, ale succesoriului părții vătămate și ale martorilor de la urmărirea penală și din cadrul ședințelor instanței de judecată, considerând că în speță au fost acumulate suficiente probe importante care demonstrează acțiunile inculpatei.

În acest sens a indicat, că din declarațiile succesoriului părții vătămate Lungu Veaceslav și martorul Lungu Valentina referitor la faptul maltratării, se confirmă declarațiile inculpatei, care a comunicat, că atunci când Lungu Veaceslav l-a întrebat pe tatăl său Lungu Valentin, cine l-a lovit, ultimul i-a zis că, inculpata l-a lovit cu sapa.

Prin urmare, acuzarea a conchis că inculpata în mod nemijlocit recunoaște că Lungu Valentin i-a povestit feciorului circumstanțele săvârșirii faptei și anume că ea l-a lovit cu sapa, or, declarațiile succesoriului părții vătămate Lungu Veaceslav și ale martorului Lungu Valentina sunt concrete și consecvente, din care motiv acestea urmau a fi apreciate în conformitate cu prevederile legale de către instanța de judecată.

De asemenea, apelantul a mai menționat, că potrivit declarațiilor martorului Costin Elena inculpata a întrebat-o care a fost cauza decesului lui Lungu Valentin, și totodată inculpata i-a comunicat că nu a dorit ca să se întâmple în așa ceva, precum și faptul că s-a bătut și s-a întins cu decedatul.

Procurorul a mai menționat în apel că prima instanță nu a apreciat raportul de expertiză judiciară nr. 201825D0245 din 18 octombrie 2018, potrivit căruia moartea lui Lungu Valentin a survenit în rezultatul șocului hemoragie, ca consecință a traumei bonte a abdomenului, cu lezarea splinei, ce se confirmă prin modificările patologice depistate la examinarea medico-legală a cadavrului și sunt adevărate cu rezultatul histologic de laborator.

A solicitat și punerea cheltuielilor judiciare, în sumă de 4 249, 81 lei, în sarcina

inculpatei Andrei(Septelici) Ana.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2020, a fost admis apelul procurorului, casată sentința, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Andrei (Șeptelici) Ana a fost recunoscută vinovată și condamnată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (4) Cod penal, la 12 (doisprezece) ani 8 (opt) luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei.

4.1. În argumentarea soluției pronunțate, instanța de apel a conchis că, cercetând în ședința de judecată probele administrate la urmărirea penală și cercetate în cadrul ședințelor de judecată a primei instanțe, ultima nu a ținut cont de prevederile art. 384 alin. (3), 385 alin. (1) Cod de procedură penală, or, aceste prevederi legale impun în sarcina instanței de judecată, ca la adoptarea sentinței, să fie soluționate următoarele chestiuni în consecutivitate: 1) dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul; 2) dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat; 3) dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea; 4) dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni.

De asemenea instanța de apel a ajuns la concluzia că prima instanță la examinarea cauzei nu a respectat prevederile art.101 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel uzând de dreptul prevăzut de art. 414 alin.(4) Cod de procedură penală și a dat o nouă apreciere a probelor în urma cercetării lor nemijlocite în ședința de judecată, ajungând la concluzia că probele administrate dovedesc pe deplin vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii imputate, în acțiunile inculpatei Andrei (Șeptelici) Ana fiind întrunite toate elementele infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. 4 Cod penal.

Astfel, instanța de apel a constatat că inculpata Andrei (Șeptelici) Ana, la 21 iunie 2018, aproximativ ora 15:00, aflându-se în s. Mitoc, r-nul Orhei, la domiciliul lui Lungu Valentin, cu care se afla în relații asemănătoare de concubinaj, în timpul uneia din cerți, i-a aplicat acestuia intenționat câteva lovituri cu mânerul din lemn al unei sape, peste diferite regiuni ale corpului, inclusiv și în regiunea abdomenului, care au dus la cauzarea leziunilor corporale grave de la care victima a decedat.

În motivarea soluției sale instanța de apel a subliniat, că din declarațiile martorilor audiați rezultă cert existența faptei prejudiciabile și realizarea de către inculpată a laturii obiective a infracțiunii, manifestată prin aplicarea loviturilor cu sapa, victima fiind agresată de inculpată, or, martorii audiați au confirmat că între victima Lungu Valentin și inculpata Andrei (Șeptelici) Ana, existau certuri din motivul abuzului de alcool.

Cu referire la latura subiectivă, instanța de apel a reținut că în cazul infracțiunii prevăzute de art. 201¹ Cod penal, făptuitorul manifestă intenție directă sau indirect, astfel că la momentul săvârșirii infracțiunii, făptuitorul trebuie să știe sau să admită că este membru al familiei victimei și să urmărească săvârșirea infracțiunii nu asupra oricui, ci asupra persoanei având respectivă calitate specială.

În acest sens, instanța de apel a menționat că aplicarea violenței de către inculpata Andrei (Șeptelici) Ana față de victimă, este consecința unor relații tensionate, întrucât din declarațiile martorilor audiați rezultă că între inculpată și victimă existau des certuri, iar în ziua aplicării loviturilor, Andrei (Șeptelici) Ana a reproșat martorului Lungu Veaceslav că ea lucrează toata ziua prin sat, iar victima Lungu Valentin cumpără băutură. Astfel, în cadrul cercetării judecătorești, s-a constatat cu certitudine că

leziunile corporale cauzate lui Lungu Valentin, în urma căruia acesta a decedat, au survenit în urma aplicării loviturilor cu sapa de către inculpată, la o respectivă ceartă între aceștia.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201¹ Cod penal, și-au găsit confirmarea, acestea fiind demonstrate, reieșind din relatările martorilor audiați pe parcursul cercetării judecătorești în cadrul primei instanțe, precum și pe parcursul judecării cauzei în instanța de apel.

Cu referire la individualizarea pedepsei stabilite inculpatei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78 Cod penal, precum și de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunilor deosebit de grave potrivit art. 16 Cod penal, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită din intenție, de personalitatea inculpatei, de faptul că Andrei (Șeptelici) Ana nu are antecedente penale, că nu este angajată în câmpul muncii, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, are la întreținere un copil minor, precum și de faptul că se caracterizează negativ de la locul de trai, și astfel, a constatat că în raport cu fapta săvârșită, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatei, corijarea și reeducarea inculpatei va fi posibilă doar cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 12 ani 8 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei.

5. Procurorul declară recurs împotriva deciziei instanței de apel, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea soluționării cerințelor privind încasarea cheltuielilor judiciare, cu rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel.

În susținerea argumentelor din recurs, acuzarea invocă că instanța de apel, judecând apelul, nu a soluționat chestiunea cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatei Andrei (Șeptelici) Ana, care au fost suportate de către organul de urmărire penală pentru efectuarea expertizelor judiciare medico-legale, în sumă de 4 249,81 lei, iar omisiunea instanței de apel de a soluționa cerința cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare, echivalează cu nerezolvarea fondului.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din materialele cauzei, recurentul invocă drept temei pentru declararea recursului prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, și respectiv, când instanța a admis o*

eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

În sensul prevederilor art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul aceluiași norme este de înțeles, că instanța de apel, urma să soluționeze paralel cu starea de fapt și chestiunile de drept, inclusiv: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal, au fost corect aplicate.* În cazul în care s-ar fi constatat încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea primei instanțe urma a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Potrivit recursului declarat se atestă că, partea acuzării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei Andrei(Septelici) Ana, însă critică decizia instanței de apel în partea soluționării cerinței procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatei.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub aceste aspecte, constată că această instanță, la examinarea apelului, nu a respectat întru totul prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Prin urmare, temeiurile invocate de procuror și-au găsit confirmare în cauza dată, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea soluționării cerinței procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatei, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Având în vedere cele constatate, instanța de recurs atestă că din conținutul cererii de apel formulată de către procuror, s-a solicitat constatarea vinovăției inculpatei Andrei(Septelici) Ana în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 201¹ alin. (4) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse echitabile, și pe final, punerea cheltuielilor judiciare, în sumă de 4 249, 81 lei, în sarcina inculpatei Andrei(Septelici) Ana.

Judecând în fapt și în drept cererea de apel a procurorului potrivit regulilor stabilite pentru prima instanță, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel corect a constatat vinovăția inculpatei Andrei(Septelici) Ana în săvârșirea infracțiunii reținute în sarcina sa prin rechizitoriu, fiindu-i aplicată o pedeapsă corect individualizată, însă a omis să soluționeze, la deliberarea și adoptarea deciziei, solicitarea acuzatorului de stat privind punerea cheltuielilor judiciare în sumă de 4 249, 81 lei în sarcina inculpatei Andrei(Septelici) Ana.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă, că instanța ierarhic inferioară nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului și anume, cu privire la soluționarea chestiunii privind încasarea sau neîncasarea din contul inculpatei a cheltuielilor judiciare, or, instanța de apel urma în primul rând să verifice dacă procurorul a înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal, așa cum prevăd cerințele art. 221 alin. (4) Cod de procedură penală, din conținutul cărora rezultă, că procurorul poate intenta și susține acțiunea civilă intentată pentru compensarea prejudiciului cauzat autorităților publice prin infracțiune, precum și pentru anularea

actelor care au cauzat prejudiciul, de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești.

Întru elucidarea acestor aspecte, Colegiul lărgit menționează că potrivit art. 227 Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, normă generală, care nu obligă statul să suporte cheltuielile, ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa încălcarea termenului rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

În același timp, art. 385 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală stipulează că la adoptarea sentinței, instanța de judecată este obligată să soluționeze cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Conform art. 229 alin. (1) - (2) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeuri de nereabilitare.

Raportând aceste prevederi legale la cazul supus judecării, instanța de recurs ordinar conchide că instanța de apel, la soluționarea apelului procurorului, cu trimitere la prevederile art. art. 227 alin. (1) și (3), 229 alin. (1)-(3), 142 alin. (2), art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 „Cu privire la expertiza judiciară”, Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 09 februarie 2018 (publicată în Monitorul Oficial cu nr. 40-47 art. 108 din 09 februarie 2018), urma să soluționeze și chestiunea privind încasarea din contul inculpatei a cheltuielilor judiciare suportate în urma efectuării raportul de expertiză nr. 201825D0245 din 18 octombrie 2018.

Reieșind din cele sus menționate, Colegiul conchide că erorile de drept constatate supra se încadrează în cele prevăzute de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, deoarece instanța de apel, nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, și, ținând cont de faptul, că erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate în instanța de recurs, decizia atacată urmează a fi casată parțial, în partea soluționării cerinței procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatei, cu remiterea cauzei în această parte pentru rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în rest, celelalte dispoziții ale hotărârii atacate urmând a fi menținute.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să înlăture erorile constatate mai sus, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Popov Oleg, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui Andrei (Șeptelici) Ana xxxxx, în partea soluționării chestiunii privind încasarea din contul inculpatei a cheltuielilor judiciare, și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest decizia contestată, se menține.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **17 august 2021**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecătorii

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion